

УДК 316.72 + 398.21 + 355.4

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v051.2024.7>**М. М. Гончаренко**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6719-1919>

кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософії гуманітарних наук

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Н. В. КараульнаORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-2065-505X>

кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософії гуманітарних наук

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Р. В. АташкадеORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5349-9579>

кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософії гуманітарних наук

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МІФОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Повномасштабна агресія росії проти України стала безпрецедентним викликом для сучасного світу, що зачіпає не лише військовий і політичний аспекти, але й інформаційний, культурний та соціально-психологічний виміри. В умовах війни соціальна міфологія набуває особливого значення, адже вона стає інструментом формування масових настроїв, мобілізації суспільства, зміцнення національної ідентичності або, навпаки, засобом маніпуляції та деморалізації. Російська агресія супроводжується масованими інформаційними кампаніями, які використовують міфи для легітимації війни, виправдання злочинів та формування негативного образу України на міжнародній арені. Протиставлення цим деструктивним наративам вимагає аналізу української соціальної міфології, яка викристалізовується як джерело сили, єдності та опору. Вивчення соціальної міфології в умовах війни є актуальним як для осмислення природи сучасних конфліктів, так і для розробки стратегій інформаційної безпеки, що мають життєво важливе значення для України.

Дослідження цієї проблеми набуває особливої ваги у соціально-філософському аспекті, який має значну кількість напрацювань. Структуру міфології, її зміст, форми та вплив на індивідуальну та масову свідомість вивчали такі дослідники, як Р. Барт, Е. Кассирер, Ф. Кесіді, К. Леві-Стросс, М. Еліаде та інші. Соціально-філософські аспекти міфології були предметом досліджень як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, серед яких Р. Арон, І. Бойченко, Я. Голосовкер, М. Ліфшиц, М. Михальченко, В. Полохало, А. Цуладзе та інші. Оскільки соціальні міфи є невід'ємним

елементом масової свідомості, важливу роль у їхньому вивченні відіграють роботи, присвячені аналізу масової свідомості та її функціонування. У цьому контексті слід виділити праці Г. Арена, Г. Лебона, К. Маннгейма, С. Московічі, Х. Ортегі-і-Гассета та інших.

Передусім, слід визначити, що соціальна міфологія – це сукупність символів, уявлень і наративів, які визначають колективне мислення суспільства. Вона виконує кілька важливих функцій: ідентифікаційна, інтеграційна, мобілізаційна, нормативна, легітимуюча, компенсаторна, когнітивна, проєктивна, емоційна і маніпулятивна.

Відповідно, зважаючи на особливості російсько-української війни, можемо виділити наступні ключові особливості її соціальної міфології:

І. створення національних героїчних міфів;

II. демонізація ворога.

Якщо говорити про національні героїчні міфи, то вони є фундаментальним елементом соціальної міфології, що формує колективну ідентичність і забезпечує мобілізацію суспільства у кризових ситуаціях. У контексті повномасштабної війни росії проти України процес створення таких міфів стає критично важливим для об'єднання громадян і посилення віри у перемогу. Українська героїчна міфологія базується на багатовіковій історії боротьби за незалежність, доповнюючись новими образами, які виникають у сучасних подіях. Героїзм українських військових, волонтерів і звичайних громадян, які захищають свою землю, перетворюється на символ стійкості й незламності. Сучасні герої, такі як оборонці Маріуполя, «При-

вид Києва» або волонтерські рухи, стають не лише джерелом натхнення для населення, а й важливими елементами культурної пам'яті, які формують образ сучасної України на міжнародній арені.

Тому можемо погодитися з думкою В. Андрушишина, що «наявність у міфах архетипних образів, що, за словами К. Юнга, є фундаментальними компонентами «колективного несвідомого», додатково актуалізують культуральний (або культурологічний) підхід, який допомагає зрозуміти, що за наративи, цінності та архетипи працюють на нерелексивному рівні психіки людини як учасника політичних процесів» [1, с. 88].

Водночас, створення героїчних міфів потребує осмислення історичних і культурних традицій, на яких вони ґрунтуються, та врахування сучасних суспільних викликів. Для України особливо важливо уникнути спрощених чи викривлених уявлень, які можуть бути використані ворожою пропагандою. Український героїчний міф будується на реальних подвигах, але він також має враховувати різноманітність національного досвіду, щоб уникнути вузького чи виключного трактування героїзму. Наприклад, важливим є представлення ролі не лише військових, а й медиків, рятувальників, митців та звичайних громадян, які щодня протистоять агресору. Таким чином, сучасна героїчна міфологія повинна інтегрувати різні соціальні групи, розкриваючи цілісний образ національного спротиву.

В свою чергу, демонізація ворога як другий ключовий механізм соціальної міфології, що активно використовується у контексті війни росії проти України – процес який передбачає створення узагальненого негативного образу противника, який концентрує у собі всі ворожі й деструктивні риси. У сучасних умовах російська агресія забезпечує достатньо реальних підстав для формування такого образу: воєнні злочини, геноцид, масові порушення прав людини та використання терористичних методів ведення війни. Демонізація ворога у цьому контексті допомагає мобілізувати суспільство, підвищити готовність до спротиву та зміцнити віру в справедливість боротьби. Крім того, цей процес відіграє роль у формуванні чіткого розмежування між «своїм» і «чужим», що сприяє згуртуванню населення навколо спільної мети.

Тут можна згадати і досвід першої світової війни, коли «за умов війни «демонізація» ворога стала одним із головних прийомів маніпуляції суспільною свідомістю. Основна його суть полягала у висвітленні ворога з негативної сторони та демонстрації зневажання ним загальноприйнятих моральних цінностей і правових норм. З метою обґрунтування подібних тверджень було створено систему символіко-історичних порівнянь, де Німеччина та Австро-Угорщина постали як

«світ варварства та далекого минулого», а Росія та її союзники – як «світ сучасної культури» [2, с. 76–77].

Водночас, демонізація ворога має певні ризики, які варто враховувати. Спрошене трактування противника як абсолютного зла може створити небезпеку дегуманізації, що веде до моральної поляризації та ускладнює майбутній процес відновлення миру. Особливо це актуально в контексті інформаційної війни, коли негативний образ ворога може бути використаний не лише для захисту, а й для виправдання радикальних дій або обмеження прав громадян. Український досвід демонізації ворога в умовах повномасштабної війни є унікальним, адже він базується на реальних фактах, а не на пропагандистських вигадках, як у випадку з російськими інформаційними кампаніями. Однак для збереження моральної та етичної переваги важливо, щоб демонізація ворога не переходила межу, за якою суспільство втрачає гуманістичні цінності, які є основою української ідентичності.

Втім, якщо говорити про російську пропаганду, то вона активно використовує свою соціальну міфологію для виправдання агресії. Її ключові аспекти:

- 1) реконструкція імперського міфу;
- 2) міфологія «визволителів»;
- 3) фальсифікація історії.

Розглянемо кожен з них далі більш детально.

Реконструкція імперського міфу є ключовим ідеологічним інструментом, який використовує росія для легітимації своєї агресії проти України. Цей міф базується на уявленні про «велич» російської імперії, її історичне право на домінування над сусідніми народами та прагнення «відновлення» впливу на території, які вважаються «історично російськими». У рамках цього наративу Україна представляється як «неповноцінна держава» або «недорозвинена частина» російської цивілізації, що потребує повернення до «спільного коріння». Такі ідеї активно просуваються через офіційну риторику, пропагандистські ЗМІ та культурні продукти. Реконструкція імперського міфу слугує для обґрунтування війни, виправдання анексії та придушення національного суверенітету України, перетворюючи її боротьбу за незалежність на спробу «розколоти» уявну історичну єдність.

Однак, реконструкція імперського міфу має і внутрішній вимір, оскільки вона спрямована на консолідацію російського суспільства навколо ідеї «відновлення імперської величі». Цей наратив підживлює образ «зовнішнього ворога» (України та Заходу), який нібито загрожує існуванню росії, що дозволяє маніпулювати громадською думкою та виправдовувати авторитарні методи управління. Водночас, цей міф має глибокий деструк-

тивний потенціал, оскільки його нав'язування супроводжується спотворенням історії, запереченням права народів на самовизначення та пропагандою насильства. Для України реконструкція імперського міфу створює виклики не лише у військовій, але й у культурно-інформаційній сфері, адже «на території сучасної України імперський міф представлений як залишок світоглядно-комунікативних структур попередньої ідеологічної системи, яка домінувала у масовій свідомості радянського народу. Остання в архетипному контексті походить від імперських структур Російської імперії, оскільки для свого повноцінного функціонування держава такого типу потребує легітимації суспільної ієрархії і територіальних прагнень, тому й відповідно послуговується імперським міфом» [3, с. 57].

У свою чергу, міфологія «визволителів» є одним із центральних елементів російської пропаганди, що використовується для обґрунтування агресії проти України. Цей міф базується на ідеї, що росія нібито виконує «історичну місію визволення» народів, які опинилися під «впливом Заходу» або прагнуть до незалежності. У рамках цього наративу Україна змальовується як територія, яку необхідно «звільнити» від вигаданих загроз, таких як «нацизм», «західна окупація» чи «русофобія». Таким чином, міфологія «визволителів» стає ідеологічним інструментом, що виправдовує вторгнення, військові злочини та порушення суверенітету України. Цей наратив також спрямований на формування позитивного образу росії серед власного населення та за кордоном, де «визволення» подається як благородна місія, а не як агресія.

Відповідно як слушно зауважує Ю. Горбенко «із прийомів, який використовується РФ у війні, є спроба переконати населення противника, що правди не існує взагалі. Заради цього засоби масової інформації виконують завдання перегріти інформаційне середовище, викидаючи безліч варіантів тлумачення фактів, надалі на цьому фоні вибирається один із варіантів для обґрунтування власної версії картини розвитку подій» [4, с. 33].

Однак, міфологія «визволителів» не лише маніпулює реальністю, але й містить значний деструктивний потенціал, який загрожує самому російському суспільству. Вона спотворює історичні факти, зокрема про Другу світову війну, використовуючи їх як основу для сучасної пропаганди, що нібито продовжує «героїчну місію» радянського визволення. Цей міф також знецінює боротьбу українського народу за свободу та незалежність, заперечуючи його право на самовизначення. Для України цей наратив створює не лише військові, а й культурні виклики, оскільки сприяє поширенню дезінформації та поділу суспільства. В умовах повномасштабної

війни протидія міфології «визволителів» вимагає активного переосмислення та поширення правдивих історичних фактів, що демонструють справжній характер російської агресії та підкреслюють боротьбу України за власну свободу.

Найбільш радикальною формою соціальної міфології росії є «фальсифікація історії», що постає одним із ключових її інструментів в контексті війни проти України. Ця стратегія спрямована на спотворення історичних фактів, перекручення подій і нав'язування вигідних наративів, які виправдовують агресивну політику. Основна мета фальсифікації полягає у створенні історичного підґрунтя для агресії, зокрема через заперечення державності України, применшення її ролі в світовій історії та конструювання міфу про «єдиний народ». Російська пропаганда зокрема заперечує українську національну ідентичність, трактуючи українців як «молодшу» або «штучну» частину «російської цивілізації». Це слугує ідеологічним обґрунтуванням анексії територій та війни, яку подають як «історичну справедливість».

Фальсифікація історії також спрямована на підриз української національної пам'яті та ідентичності. Це проявляється у спробах дискредитації ключових постатей і подій української історії, зокрема боротьби за незалежність, Голодомору, героїзму української армії та культури. Пропаганда прагне замінити ці наративи вигаданими сюжетами, які нівелюють прагнення України до суверенітету. Для України цей виклик є критично важливим, адже фальсифікація історії не лише спотворює минуле, але й впливає на формування сучасного суспільного наративу.

Протидія цьому вимагає активної популяризації правдивих історичних досліджень, поширення достовірної інформації через освіту, медіа та культуру. Відновлення і захист історичної правди є важливим елементом боротьби за національну ідентичність та міжнародну підтримку України. Відповідно, наша держава активно протидіє російській соціальній міфології через:

- а) розвінчання пропагандистських міфів;
- б) створення власного міфологічного простору;
- с) культурна дипломатія.

Розвінчання пропагандистських міфів є одним із ключових завдань України в умовах повномасштабної війни, адже російська пропаганда використовує фейкові наративи для легітимації агресії, деморалізації українського суспільства та маніпуляції світовою думкою. Основні міфи включають твердження про «братські народи», «визвольну місію» росії, «нацизм» в Україні та інші дезінформаційні конструкції. Їхнє поширення має на меті викликати сумніви у правдивості українських прагнень до незалежності, підірвати довіру до державних інституцій і створити вигідне підґрунтя для російської агресії. Розвінчання цих міфів

потребує системної роботи на всіх рівнях – від медіа і громадянського суспільства до міжнародної дипломатії. Використання фактів, наукових доказів і правдивих історичних даних стає важливим інструментом у боротьбі з пропагандою.

Розвінчання пропагандистських міфів також виконує важливу роль у зміцненні внутрішньої єдності українського суспільства та формуванні позитивного іміджу України у світі. Наприклад, спростування міфів про нібито «нездатність України до державності» підкреслює багатовікову традицію української боротьби за незалежність та демократичний розвиток. Зруйнування російських наративів не лише нейтралізує їхній вплив, але й дозволяє побудувати власний інформаційний простір, заснований на правді, чесності та національних інтересах. У цьому контексті важливою є роль незалежних журналістів, істориків, аналітиків та активістів, які спільними зусиллями доносять правду до українського та міжнародного суспільства.

Таким чином, розвінчання пропагандистських міфів є не лише оборонним, а й наступальним засобом у боротьбі за інформаційну безпеку та національну стійкість, адже, як слушно наголошує вітчизняний дослідник О. Удод «нова роль історії (відповідь на питання “що відбувається в нашому сучасному завдяки минулому?”) може бути реалізована тільки через публічний вимір історичної практики. Недосконалість і недорозвиненість інфраструктури сучасного інформаційного простору України “ускладнюють життя” академічної (конвенційної) історії і призводить до неконтрольованого продукування та розповсюдження міфологізованих знань з історії. Ось чому ми розглядаємо історичну науку як один із факторів деміфологізації історичної культури, або, образно кажучи, “бастіоном здорового глузду”» [5, с. 11].

Разом з тим, в умовах повномасштабної війни створення власного міфологічного простору є важливим інструментом зміцнення національної ідентичності та культурного спротиву. Український міфологічний простір має базуватися на реальних подіях, історичних досягненнях і символах, що відображають цінності свободи, гідності та солідарності. Формування цього простору сприяє побудові нового національного наративу, який об'єднує суспільство навколо спільної мети. Наприклад, сучасні героїчні історії, такі як оборона Києва, спротив у Маріуполі або волонтерський рух, стають основою для створення нових символів національної єдності. Цей процес також передбачає актуалізацію культурних архетипів, таких як козак, захисник або мученик, які, адаптовані до сучасності, відображають незламність та силу українського народу.

Створення власного міфологічного простору має ще одну важливу мету – протидія зовнішній

пропаганді та нейтралізація деструктивних наративів, які нав'язує росія. Український міфологічний простір, заснований на правді, гуманізмі та національних цінностях, стає альтернативою для суспільства, яке стикається з інформаційною агресією. Він не лише захищає інформаційний простір від дезінформації, але й дозволяє позиціонувати Україну як сильну, європейську державу, здатну до самостійного розвитку. У цьому контексті важливими є ініціативи з популяризації української культури, історії, мови та символів через літературу, мистецтво, кіно, медіа та освітні програми. Формування міфологічного простору є процесом, що потребує часу, але має довготривалий вплив на національну свідомість, мобілізацію суспільства та відновлення України після війни [6, с. 97].

Нарешті, культурна дипломатія стає важливим інструментом міжнародного визнання та підтримки України в умовах війни з росією. Вона сприяє популяризації української культури, історії та цінностей за кордоном, формуючи позитивний імідж держави як країни, яка бореться за свободу, демократичні ідеали та мир. Завдяки культурній дипломатії Україна має змогу донести до світу правду про російську агресію, спростувувати пропагандистські міфи та зміцнювати підтримку міжнародної спільноти. Зокрема, українське мистецтво, кіно, література, музика й історичні дослідження стають своєрідними «послами», які представляють Україну на світовій арені. Важливу роль відіграють фестивалі, виставки, презентації книг та кінопрем'єри, які дозволяють іноземній аудиторії краще зрозуміти унікальність української культури та глибину її спротиву окупації.

Відповідно, дійсно «центром у боротьбі з такими потужними та різноманітними формами інформаційної агресії має стати гуманітарна політика, зокрема щодо захисту громадянських прав, культурно-освітньої сфери та суспільного порозуміння...необхідність розробки освітніх і культурних програм: слід впроваджувати ініціативи для сприяння розумінню та взаємній оцінці між різними культурами та національностями. це може зменшити сприйнятливість суспільства до дезінформації та стереотипів, що поширюються через інформаційну агресію» [7, с. 336].

Культурна дипломатія також є потужним інструментом зміцнення союзів із країнами-партнерами та побудови нових міжнародних зв'язків. Вона дозволяє не лише інформувати світ про ситуацію в Україні, але й знаходити нові форми співпраці – через освітні програми, спільні культурні проекти та обміни митцями. Крім того, культурна дипломатія допомагає формувати довготривалі відносини, засновані на взаємній повазі та розумінні, що є важливим для післявоєнного відновлення України. Зокрема, особливу роль відігра-

ють проекти, які висвітлюють героїзм українців, їхню незламність та прагнення до свободи. Відповідно, культурна дипломатія стає не лише засобом протидії агресії, але й стратегічною платформою для відновлення та розвитку України у глобальному контексті.

Таким чином, дослідження підкреслює визначальну роль соціальної міфології як динамічного та багатогранного феномену, що формує колективну свідомість та впливає на стійкість суспільства, особливо в умовах російсько-української війни. Соціальна міфологія, яка об'єднує складну взаємодію символів, наративів та культурних архетипів, постає як інструмент національної консолідації та водночас зброя ідеологічної війни. Українська героїчна міфологія, глибоко вкорінена в історичних досягненнях та збагачена сучасними проявами мужності, слугує об'єднуючою силою, зміцнює національну ідентичність та колективний спротив, водночас сприяючи формуванню позитивного міжнародного іміджу України. Водночас розвиток такої міфології вимагає збереження її автентичності та різноманітності, уникаючи спрощених трактувань, які можуть звужувати її інтеграційний потенціал. Натомість російська соціальна міфологія, через механізми реконструкції імперського міфу, міфології «визволителів» і фальсифікації історії, виступає потужним засобом легітимації агресії та підриву української національної пам'яті. Це актуалізує важливість стратегічних контрзаходів, зокрема створення правдивого та інклюзивного українського міфологічного простору, підсиленого культурною дипломатією та поширенням достовірних історичних фактів. Аналіз виявляє двоїсту природу міфології – як джерела сили, так і інструменту маніпуляції, що підкреслює необхідність для України застосовувати системний, міждисциплінарний підхід, який охоплює освіту, медіа, літературу та мистецтво для зміцнення інформаційної безпеки та національної ідентичності в умовах зовнішньої агресії. Зрештою, дослідження підтверджує, що ефективне використання соціальної міфології, узгоджене з гуманістичними цінностями та національними прагненнями, є визначальним не лише для подолання сучасних викликів, але й для побудови стійкого та згуртованого суспільства в майбутньому.

Література

1. Андрусишин В. Й. До питання політичної міфології як складової української політичної культури на сучасному етапі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2023. № 1. С. 87–92.
2. Куцик Р., Безпалько Б. «Демонізація» ворога як прийом російської імперської пропаганди в роки першої світової війни. *Київські історичні студії*. 2020.

№ 1 (10). С. 75–82. DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2020.1.10>.

3. Дев'ятко Н. Світоглядні структури сучасного імперського міфу. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. 2019. Випуск 22. С. 55–63.

4. Горбенко Ю. Л. Особливості використання міфів у гібридній російсько-українській війні. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки*. 2021. № 10. С. 32–38. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2021.10.5>.

5. Удод О. Історична наука як фактор деміфологізації історичної культури: простір мас-медіа і соціальних мереж. *Деміфологізація історії та творення міфів в українській науці та публічному просторі: колективна монографія*. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2021. С. 7–20.

6. Неліпа Д. В., Туренко В. Е. Ключові аспекти гуманітарної політики як фактору протидії інформаційній війні російської федерації. *Політичне життя*. 2024. № 1. С. 94–99.

7. Туренко В. Е., Перепелиця Н. О. Гуманітарна політика та інформаційна безпека як основні аспекти протидії поширенню війни росії проти України. *Політологічний вісник*. 2024. № 92. С. 331–343.

Анотація

Гончаренко М. М., Караульна Н. В., Аташ-каде Р. В. Специфіка функціонування соціальної міфології в контексті викликів російсько-української війни. – Стаття.

У статті досліджено роль соціальної міфології як ключового чинника формування колективної свідомості у кризових умовах російсько-української війни. Соціальна міфологія розглядається як сукупність символів, уявлень і наративів, які визначають масову свідомість суспільства. Зокрема, акцент зроблено на таких її функціях, як мобілізаційна, ідентифікаційна, легітимуюча та когнітивна. У статті аналізуються два ключові механізми соціальної міфології: створення національних героїчних наративів і демонізація ворога, що відіграють вирішальну роль у консолідації українського суспільства та протидії російській агресії.

Показано, що українська героїчна міфологія ґрунтується на історичних досягненнях та сучасних подіях, які підсилюють колективний спротив. Героїзм українських військових, волонтерів, медиків і звичайних громадян стає основою для формування позитивного національного іміджу. Особливу увагу приділено сучасним символам української стійкості, таким як оборонці Маріуполя чи «Привид Києва», що перетворюються на потужні культурні архетипи. Однак підкреслюється, що створення героїчних міфів має уникати спрощених трактувань, щоб зберегти різноманітність національного досвіду.

Окремо аналізується специфіка російської соціальної міфології, яка слугує ідеологічним інструментом легітимації агресії. Зокрема, йдеться про реконструкцію імперського міфу, міфологію «визволителів» та фальсифікацію історії, які створюють виклики для української національної пам'яті. Російська пропаганда активно використовує ці механізми для маніпуляції суспільною свідомістю, виправдання агресії та підриву міжнародної підтримки України.

У статті підкреслюється, що протидія цим деструктивним наративам можлива через створення власного міфологічного простору, що базується на правдивих історичних фактах, культурних архетипах та національних цінностях. Важливу роль у цьому процесі відіграє культурна дипломатія, яка сприяє популяризації української культури за кордоном та формуванню позитивного іміджу держави.

Ключові слова: соціальна міфологія, російсько-українська війна, героїчні наративи, демонізація ворога, інформаційна безпека, культурна дипломатія, національна ідентичність.

Summary

Goncharenko M. M., Karaulna N. V., Atashkade R. V.
The specifics of social mythology functioning in the context of challenges of the Russian-Ukrainian war. – Article.

The article examines the role of social mythology as a key factor in shaping collective consciousness during the crisis conditions of the Russian-Ukrainian war. Social mythology is considered as a set of symbols, ideas, and narratives that define the mass consciousness of society. Particular emphasis is placed on its functions, such as mobilizing, identity-building, legitimizing, and cognitive. The article analyzes two key mechanisms of social mythology: the creation of national heroic narratives and the demonization of the enemy, which play a crucial role in consolidating Ukrainian society and countering Russian aggression.

It is shown that Ukrainian heroic mythology is based on historical achievements and contemporary events that strengthen collective resistance. The heroism of Ukrainian military personnel, volunteers, medics, and ordinary citizens forms the foundation for creating a positive national image. Special attention is given to modern symbols of Ukrainian resilience, such as the defenders of Mariupol or the «Ghost of Kyiv,» which are transformed into powerful cultural archetypes. However, it is emphasized that the creation of heroic myths should avoid oversimplified interpretations to preserve the diversity of the national experience.

The article also analyzes the specifics of Russian social mythology, which serves as an ideological tool to legitimize aggression. In particular, it addresses the reconstruction of the imperial myth, the mythology of «liberators,» and the falsification of history, which pose significant challenges to Ukrainian national memory. Russian propaganda actively employs these mechanisms to manipulate public consciousness, justify aggression, and undermine international support for Ukraine.

The article underscores that countering these destructive narratives is possible through the creation of Ukraine's own mythological space based on truthful historical facts, cultural archetypes, and national values. Cultural diplomacy plays a critical role in this process by promoting Ukrainian culture abroad and shaping a positive image of the state.

Key words: social mythology, Russian-Ukrainian war, heroic narratives, enemy demonization, information security, cultural diplomacy, national identity.